

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

764

Vragen van het lid **Kuzu** (DENK) aan de Minister voor Medische Zorg over *het bericht dat er een einde dreigt te komen aan döner kebab* (ingezonden 7 december 2017).

Antwoord van Minister **Bruins** (Medische Zorg) (ontvangen 21 december 2017).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Döner kebab mogelijk met uitsterven bedreigd»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe reëel is het dat döner kebab (praktisch) verboden wordt in Nederland als gevolg van Europese besluitvorming omtrent fosfaat in vleesbereidingen?

Antwoord 2

Het toegestane gebruik van additieven en de randvoorwaarden worden in de EU vastgesteld op basis van Verordening (EG) Nr. 1333/2008. De lidstaten beoordelen in de Commissie Werkgroep Additieven (CWA) in Brussel samen met de Europese Commissie aanvragen voor gebruik. Voor Nederland nemen het RIVM en VWS deel aan deze werkgroep.

Na acceptatie van een voorstel door de CWA wordt een conceptverordening opgesteld waarover in een besliscomité (comitologie) door de lidstaten wordt gestemd. De lidstaten hebben in dat comité met een gekwalificeerde meerderheid ingestemd met het voorstel voor het gebruik van fosfaten in kebab. Ook Nederland heeft met het voorstel ingestemd.

Daarna heeft het Europees parlement (EP) drie maanden de tijd om haar oordeel te vellen over het voorstel. Intussen heeft het EP op 13 december 2017 voor het voorstel gestemd wat betekent dat het gebruik van fosfaten in kebab is toegestaan.

Overigens zal EFSA de fosfaten voor eind 2018 herevalueren, waarbij toxicologisch relevante studies verzameld en geëvalueerd worden. Bovendien wordt een innameberekening voor fosfaten uitgevoerd. De CWA zal, wanneer

¹ <https://www.ad.nl/kooknieuws/denouml-ner-kebab-mogelijk-met-uitsterven-bedreigd-a373aef5/>

de herevaluatie daartoe aanleiding geeft, de toelatingen van fosfaten in levensmiddelen herzien en indien nodig beperken.

Vraag 3

Is er onderzoek gedaan naar de vraag of alle broodjes döner kebab werkelijk fosfaat bevatten? Zo nee, is het niet belangrijk dat dit onderzoek alsnog gedaan wordt?

Antwoord 3

De aanvraag voor het gebruik van fosfaten in döner kebab betreft alleen döner kebab aan het spit dat wordt ingevroren en aan horecaondernemingen wordt geleverd. Andere vormen van döner kebab mogen geen (toegevoegde) fosfaten bevatten. Een onderzoek is dan ook niet aan de orde.

Vraag 4

Wat is uw standpunt als het gaat om het (praktisch) verbieden van vleesbereidingen die fosfaat bevatten, waaronder döner kebab?

Antwoord 4

Hier is sprake van een misverstand. Het voorstel waar het EP over heeft gestemd ging over het gebruik van fosfaten in döner kebab, niet over fosfaten in andere vleesbereidingen. In het geval van een verbod, wat nu niet aan de orde is, is het overigens aan het bedrijfsleven om te onderzoeken welke alternatieven voor fosfaten kunnen worden gebruikt.

Vraag 5

Bent u bereid om zich in Europees verband te verzetten tegen een (praktisch) verbod op de verkoop van döner kebab als gevolg van Europese beperkingen op het gebied van fosfaat in vleesbereidingen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Toelatingen van additieven zijn Europees geregeld en daar kan niet van worden afgeweken. Bovendien heeft intussen het EP, zoals in het antwoord op vraag 2 aangegeven, op 13 december de conceptverordening waarin het gebruik van fosfaten in döner kebab wordt geregeld, geaccepteerd. Overigens kan de CWA de toelating van fosfaten in levensmiddelen herzien en indien nodig beperken wanneer in 2018 de EFSA herevaluatie van het gebruik van fosfaten in voedingsmiddelen aangeeft dat de blootstelling moet worden verminderd.

Vraag 6

Bent u bereid om in Europees verband voor een uitzonderingspositie voor döner kebab te pleiten indien een Europese beperking op het gebied van fosfaat in vleesbereidingen leidt tot een (praktisch) verbod op de verkoop van döner kebab? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Nee, dat is niet aan de orde. Zoals aangegeven in de antwoorden op vraag 2 en 5 zijn toelatingen van additieven Europees geregeld en daar kan niet van worden afgeweken. Bovendien heeft het bedrijfsleven in het geval van een Europese beperking de mogelijkheid om naar alternatieven voor fosfaten te zoeken. Wel kan Nederland dan, in consultatie met andere belanghebbende lidstaten, de Europese Commissie en de NVWA voorstellen om een overgangperiode vast te stellen om het bedrijfsleven de kans te geven naar alternatieven te zoeken.

Vraag 7

Klopt het dat een broodje döner kebab slechts 134 milligram fosfaat bevat, terwijl de European Food Safety Authority (EFSA) een maximum van 4.200 mg fosfaatname per dag aanhoudt? Zo ja, wat zegt dit over de proportionaliteit van een (praktisch) verbod op de verkoop van döner kebab als gevolg van Europese beperkingen op het gebied van fosfaat in vleesbereidingen?

Antwoord 7

Nee, volgens de Nederlandse Voedselconsumptiepeiling is de gemiddelde portie döner kebab die op 1 dag wordt gegeten ongeveer 130 gram (op broodjes of als vlees bij de warme maaltijd). Bij een maximum gehalte van 5.000 milligram fosfaat/kg vlees, waarvoor toelating is aangevraagd, kan deze portie maximaal 650 milligram fosfaat bevatten.

De huidige maximum toelaatbare dagelijkse inname voor fosfaten is 160 milligram fosfaat per kg lichaamsgewicht (EFSA 2013). Voor een volwassene van 60 kg komt dit overeen met 9.600 milligram fosfaat per dag. De 650 milligram fosfaat in een portie döner kebab van 130 gram komt, voor een persoon van 60 kg, overeen met ongeveer 7% van de maximaal toelaatbare dagelijkse inname.

Vraag 8

Kunt u het begrijpen dat de berichtgeving omtrent een mogelijk verbod op döner kebab tot onzekerheid binnen de horeca sector kan leiden en bent u bereid om effectief met de sector te communiceren om deze onzekerheid weg te nemen?

Antwoord 8

Ja, dat kan ik begrijpen. Intussen is duidelijk geworden dat fosfaten in döner kebab niet worden verboden.

Vraag 9

Bent u bereid om te onderzoeken tot hoeveel verlies aan omzet en werkgelegenheid een (praktisch) verbod op de verkoop van döner kebab zal leiden in Nederland? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Intussen is duidelijk geworden dat fosfaten in döner kebab niet worden verboden. Onderzoek naar verlies aan omzet en werkgelegenheid is dan ook niet aan de orde.

Vraag 10

Bent u bereid om bij alle Europese besluitvormende momenten in de richting van de betreffende Europese instantie te benadrukken dat een (praktisch) verbod op de verkoop van döner kebab tot een onacceptabel verlies aan omzet en werkgelegenheid zal leiden in Nederland en andere Europese landen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Nee, zie het antwoord op vraag 9.